

UCHWAŁA Nr 135/ XVI/ 2025
RADY POWIATU W PŁOCKU
z dnia 19 listopada 2025 r.

w sprawie przyjęcia *„Powiatowego programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w Powiecie Płockim na lata 2026 - 2031 ”.*

Na podstawie art. 12 pkt 11 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2024 r. poz. 107 z późn.zm) oraz w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2025 r. poz. 913 z późn. zm.) Rada Powiatu w Płocku uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje *„Powiatowy program działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w Powiecie Płockim na lata 2026 - 2031 ”* w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Lech Dąbrowski

Uzasadnienie

Do uchwały Nr 135/ XVI/ 2025 Rady Powiatu w Płocku z dnia 19 listopada 2025 r. w sprawie przyjęcia „*Powiatowego programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w powiecie płockim na lata 2026 - 2031*”.

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Powiatowego Programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych wynika z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2025 r. poz. 913 z późn. zm.).

Program ten obejmuje wiele działań z różnych dziedzin życia społecznego powiatu płockiego ze szczególnym ukierunkowaniem na te obszary, w których osoby z niepełnosprawnością napotykają bariery.

Program wyznacza kierunki działań, które mają służyć podniesieniu jakości życia osób niepełnosprawnych i polepszenie ich funkcjonowania w środowisku. Realizacja celów zawartych w Programie ma przyczyniać się do integracji i wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością, tj. stworzyć możliwe najlepsze warunki do uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym.

Ponadto dokument ten ma za zadanie kierunkować i koordynować działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie, jak również ułatwić realizację przez powiat aktywnej polityki społecznej, zmierzającej do integracji osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną.

Przewodniczący Rady

Lech Dąbrowski

Załącznik do
Uchwały Nr 135/ XVI/ 2025
z dnia 19 listopada 2025 r.

POWIAT PŁOCKI

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W PŁOCKU

POWIATOWY PROGRAM

DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

I PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE

PŁOCKIM NA LATA 2026 - 2031

Spis treści

1. Wstęp.....	3
1.1. Uzasadnienie opracowania programu.....	3
1.2. Podstawa prawna.....	4
1.3. Adresaci programu	4
2. Charakterystyka Powiatu Płockiego	5
2.1. Ogólne dane i położenie.....	5
2.2. Struktura administracyjna	5
2.3. Definicja niepełnosprawności	5
3. Diagnoza.....	6
3.1 Główne potrzeby i problemy osób z niepełnosprawnościami	6
3.2 Zasoby instytucjonalne.....	7
3.2.1. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	7
3.2.2. Powiatowy Urząd Pracy.....	9
3.2.3. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	
.....	11
3.2.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku	12
3.2.5. Program wyrównywanie różnic	16
3.2.6. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej powiatu płockiego	17
3.2.7. Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ).....	18
3.2.8. Domy pomocy społecznej	20
3.2.9. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.....	22
3.2.10. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie.....	23
3.2.11. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku.....	25
3.2.12. Zespół Szkół Specjalnych w Goślicach	29
3.3. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu płockiego	31
3.4. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.....	32
4. Cele programu	33
5. Monitoring i Ewaluacja	38

1. Wstęp

Osoby z niepełnosprawnościami są integralną częścią lokalnej społeczności, a działania podejmowane na ich rzecz stanowią ważny element polityki społecznej powiatu plockiego oraz realizacji konstytucyjnej zasady równości. Celem tych działań jest nie tylko minimalizowanie skutków niepełnosprawności, ale przede wszystkim zapewnienie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym. „Powiatowy program działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w powiecie plockim na lata 2026 - 2031” stanowi kontynuację oraz rozwinięcie dotychczasowych inicjatyw realizowanych przez samorząd, w tym kierunków określonych w programie na lata 2026 - 2031. Uwzględnia on zarówno doświadczenia zdobyte w minionych latach jak i nowe wyzwania wynikające ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej oraz potrzeb mieszkańców powiatu. Program ma charakter strategiczny i jego celem jest budowanie otwartego, solidarnego społeczeństwa, które zapewnia równe szanse wszystkim obywatelom. Dążenie do integracji społecznej, wspieranie aktywizacji zawodowej, przestrzeganie praw oraz rozwój systemu rehabilitacji i usług wspierających, stanowią fundamenty dokumentu.

Realizacja programu w latach 2026 - 2031 ma przyczynić się do wzmocnienia podmiotowości osób z niepełnosprawnościami, podniesienia jakości ich życia oraz stworzenia warunków do pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

1.1. Uzasadnienie opracowania programu

Opracowanie i realizacja działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami wynikają z konstytucyjnych zasad równości i solidarności społecznej oraz z obowiązku władz publicznych do wspierania obywateli w przezwyciężaniu barier ograniczających ich pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Osoby z niepełnosprawnościami stanowią grupę społeczną wymagającą szczególnej troski, a skuteczna polityka na ich rzecz musi być prowadzona zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i lokalnym.

Powiat plocki, poprzez opracowanie i wdrożenie programu, realizuje zadania własne w obszarze polityki społecznej, wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także z ustawy o samorządzie powiatowym. Dokument stanowi narzędzie planowania i koordynacji działań podejmowanych przez instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Uzasadnieniem dla przygotowania programu jest również konieczność

systematycznego odpowiadania na potrzeby osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, które dotyczą m.in. dostępności usług publicznych, możliwości podjęcia aktywności zawodowej, uczestnictwa w życiu społecznym, rehabilitacji, a także wsparcia psychologicznego i materialnego. Program pozwala na uporządkowanie działań w tych obszarach, a także na określenie priorytetów, celów i wskaźników monitorujących ich realizację.

„Powiatowy program działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w powiecie plockim na lata 2026 - 2031” jest kontynuacją dotychczasowych działań prowadzonych w ramach wcześniejszych programów, przy jednoczesnym uwzględnieniu nowych wyzwań wynikających ze zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych, starzenia się społeczeństwa oraz rosnących oczekiwań w zakresie dostępności i jakości usług publicznych. Przyjęcie programu jest niezbędne dla skutecznego prowadzenia polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami w powiecie plockim. Umożliwi on nie tylko lepszą koordynację działań i efektywniejsze wykorzystanie dostępnych środków finansowych, ale również zapewni spójność lokalnych inicjatyw z polityką krajową i regionalną.

1.2. Podstawa prawna

Podstawę prawną „Powiatowego programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w powiecie plockim na lata 2026 - 2031” stanowią przepisy prawa powszechnie obowiązującego oraz akty prawa międzynarodowego i dokumenty strategiczne, w tym w szczególności:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 roku w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1997 roku o samorządzie powiatowym.

1.3. Adresaci programu

Program adresowany jest do całej społeczności powiatu plockiego, a w szczególności do osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz kadry pomocy społecznej, rynku pracy i oświaty. Program wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniające im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną

do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, dlatego też program ten kierowany jest do organizacji pozarządowych oraz instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi. Powiatowy program na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych jest z założenia programem wieloletnim. Niezbędne jest ciągle edukowanie społeczeństwa w celu zmiany jego nastawienia do osób niepełnosprawnych. W realizację programu należy włączyć jak największą liczbę instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

2. Charakterystyka Powiatu Płockiego

2.1. Ogólne dane i położenie

Powiat płocki położony jest w województwie mazowieckim, w jego północno-zachodniej części. Zajmuje obszar o powierzchni około 1799 km² i zamieszkiwany jest przez około 110 tysięcy osób. Gęstość zaludnienia na tym terenie jest umiarkowana i pozostaje poniżej średniej krajowej, co wynika z przewagi obszarów wiejskich nad miejskimi.

Powiat płocki w dużej mierze ma charakter rolniczy i osadniczy, z rozproszoną siecią miejscowości oraz znacznym udziałem terenów rolnych i przyrodniczych.

2.2. Struktura administracyjna

Powiat płocki podzielony jest na piętnaście gmin, w tym cztery gminy miejsko-wiejskie: Bodzanów, Drobin, Gąbin i Wyszogród, oraz jedenaście gmin wiejskich, do których należą: Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Łąck, Mała Wieś, Nowy Duninów, Radzanowo, Słubice, Słupno, Stara Biała i Staroźreby. Siedziba władz powiatu, czyli starostwa powiatowego, znajduje się w Płocku. Warto jednak zaznaczyć, że samo miasto Płock ma status miasta na prawach powiatu i w związku z tym nie wchodzi w skład powiatu ziemskiego płockiego, mimo że pełni funkcję jego administracyjnego centrum.

2.3. Definicja niepełnosprawności

Niepełnosprawność to stan, w którym osoba ma ograniczone zdolności do wykonywania pewnych czynności lub utrudniony równy dostęp do aktywności społecznych z powodu trwałych lub okresowych uszkodzeń ciała, chorób, czy innych czynników. Definicja ta uwzględnia zarówno aspekty fizyczne i psychiczne, jak i społeczne, w tym wpływ barier środowiskowych, kulturowych i ekonomicznych.

Kluczowe aspekty niepełnosprawności:

- **Ograniczenie funkcjonalne:** Polega na niemożności lub trudności w wykonywaniu czynności uznawanych za normalne dla danej osoby w społeczeństwie.
- **Czynniki zewnętrzne:** Definicja niepełnosprawności uwzględnia także istnienie barier środowiskowych, społecznych i ekonomicznych, które utrudniają pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
- **Wielowymiarowość:** Niepełnosprawność może mieć charakter fizyczny, psychiczny, sensoryczny, poznawczy lub ogólnorozwojowy.
- **Interakcja z otoczeniem:** Niepełnosprawność jest często postrzegana jako proces interakcji między osobą a jej środowiskiem. Brak przystosowania otoczenia do potrzeb osoby z niepełnosprawnością może nasilać jej ograniczenia.
- **Prawne ujęcie:** W polskim prawie niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do pełnienia ról społecznych, spowodowaną chorobą lub uszkodzeniem organizmu.
- **Ocena:** Orzecznictwo uwzględnia nie tylko stan zdrowia, ale także wpływ uszkodzenia na życie społeczne i zawodowe osoby.

3. Diagnoza

3.1 Główne potrzeby i problemy osób z niepełnosprawnościami

Tabela 1. Potrzeby i problemy

Potrzeby	Problemy
Dostęp do leczenia, rehabilitacji i sprzętu	Długie kolejki, wysokie koszty, ograniczona dostępność specjalistów
Dostosowana edukacja i wsparcie w nauce	Brak materiałów i nauczycieli wspomagających, bariery w szkołach i na uczelniach
Możliwość podjęcia pracy i rozwoju zawodowego	Niski poziom zatrudnienia, brak dostosowanych miejsc pracy, uprzedzenia pracodawców
Udział w życiu społecznym, kulturalnym i rekreacyjnym	Izolacja społeczna, brak akceptacji, dyskryminacja
Likwidacja barier architektonicznych i transportowych	Niedostępne budynki, brak podjazdów i wind, trudności w transporcie publicznym
Stabilne źródło utrzymania i wsparcie finansowe	Niskie świadczenia, większe koszty życia i leczenia
Dostęp do informacji w dostosowanej formie	Brak materiałów w „brajlu”, napisów, tłumaczeń PJM, trudności komunikacyjne

Źródło: opracowanie własne

3.2 Zasoby instytucjonalne

Zasoby instytucjonalne powiatu plockiego obejmują sieć placówek administracyjnych, oświatowych oraz pomocy społecznej, które realizują zadania własne i zlecone powiatu. Na terenie powiatu funkcjonują m.in.:

- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku;
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu plockiego;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej;
- Domy Pomocy Społecznej;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie;
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku;
- Zespół Szkół Specjalnych w Goślicach.

Instytucje te współpracują ze sobą w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym wsparcia administracyjnego i socjalnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3.2.1. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Podstawowym zadaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności jest orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności do celów pozarentowych. Swoim działaniem obejmuje on mieszkańców powiatu plockiego. Najczęstszym powodem złożenia wniosku o ustalenie niepełnosprawności jest chęć skorzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, z zasiłku pielęgnacyjnego, zatrudnienia oraz uzyskania dofinansowań.

Wydawane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Płocku orzeczenia o niepełnosprawności określają wskazania niezbędne do spełnienia, aby osoba niepełnosprawna funkcjonowała stosownie do jej możliwości psychofizycznej oraz pokonywała bariery w procesie integracji społecznej. Zespół wydaje orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz orzeczenia o niepełnosprawności, na podstawie których dana osoba może ubiegać się o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz karty parkingowej. Osoby posiadające orzeczenia wydane przez organy rentowe mogą również wnioskować o wydanie legitymacji upoważniającej do ulgowych przejazdów. Niepełnosprawność

jest jednym z najbardziej złożonych problemów społecznych. Przyczyny niepełnosprawności są bardzo zróżnicowane i indywidualne. Instytucja, która kwalifikuje osoby i określa ich niepełnosprawność to ZUS, KRUS, Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Cele dla których niezbędne jest wnioskodawcom uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są różnorodne, tj.:

- uzyskanie odpowiedniego świadczenia pieniężnego (np. renty socjalnej, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego),
- możliwość korzystania z ulg i uprawnień (np. ulgi podatkowe, zniżki komunikacyjne, dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych),
- uzyskanie prawa do korzystania z pomocy społecznej lub programów aktywizacji zawodowej,
- ułatwienie w dostępie do rynku pracy (np. zatrudnienie w zakładach pracy chronionej, dofinansowanie dla pracodawcy),
- korzystanie z usług rehabilitacyjnych i leczniczych finansowanych ze środków publicznych,
- uzyskanie karty parkingowej lub innych udogodnień w przestrzeni publicznej,
- możliwość dostosowania warunków edukacyjnych lub egzaminacyjnych dla uczniów i studentów,
- korzystanie z pomocy instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnościami.

Wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

- **znaczny** – obejmuje osoby niezdolne do pracy lub zdolne jedynie do pracy w warunkach chronionych, wymagające stałej lub długotrwałej pomocy w związku z brakiem samodzielnej egzystencji,
- **umiarkowany** – dotyczy osób niezdolnych do pracy albo zdolnych do jej wykonywania jedynie w warunkach chronionych lub wymagających czasowej bądź częściowej pomocy,
- **lekki** – odnosi się do osób, u których naruszenie sprawności organizmu powoduje istotne ograniczenia w pracy zawodowej lub pełnieniu ról społecznych, kompensowane przy pomocy środków technicznych lub ortopedycznych.

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2020-2024

Stopień niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń				
	2020	2021	2022	2023	2024
Lekki	135	177	208	184	189
Umiarkowany	617	606	690	822	896
Znaczny	383	345	409	582	675
Ogółem	1135	1128	1307	1588	1760

3.2.2. Powiatowy Urząd Pracy

Tabela 3. Szczegółowe dane dotyczące bezrobotnych osób niepełnosprawnych z obszaru powiatu plockiego za lata 2020 – 2024 zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP)

Wyszczególnienie		2020	2021	2022	2023	2024
I.	Liczba osób bezrobotnych:					
	Ogółem, w tym:	4.258	3.907	3.414	3.048	3.133
a)	mężczyźni	1.695	1.559	1.326	1.279	1.346
b)	kobiety	2.563	2.348	2.088	1.769	1.787
	W wieku:					
a)	24 lata i mniej	516	438	424	394	391
b)	25-34	1.214	1.075	898	727	715
c)	35-44	1.002	929	811	714	723
d)	45-54	854	809	730	667	747
e)	55 i więcej	672	656	551	546	557
	Niepełnosprawni bezrobotni, w tym:	142	163	139	137	121
a)	mężczyźni	82	85	73	75	67
b)	kobiety	60	78	66	62	54
II.	Oferty pracy w ciągu roku					
	Ogółem	1.663	2.423	4.087	17.742	9.716
a)	niepełnosprawni	67	96	29	40	30
III.	Stopa bezrobocia rejestrowanego					
	Polska	6,3%	5,8%	5,2%	5,1%	5,1%
a)	powiat plocki	11,4%	13,0%	10,6%	9,6%	9,9%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Z analizy danych przedstawionych powyżej wynika, iż liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych, w okresie od 2020 – 2024 roku kształtowała się na poziomie 3,33% - 4,49% i odnotowała spadek. Wśród osób bezrobotnych zdecydowanie przeważają kobiety. Stopa bezrobocia w powiecie plockim utrzymująca się na wysokim poziomie, niemal dwukrotnie wyższym od stopy odnotowanej dla całego kraju, stwarza duże trudności osobom niepełnosprawnym w znalezieniu zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania pomocy skierowane do osób zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. W pełnym zakresie i na zasadach takich, jak wszyscy bezrobotni, osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP mogą korzystać z różnego rodzaju form wsparcia, wśród których można wyróżnić m.in.:

- 1) szkolenia;
- 2) staże;
- 3) prace interwencyjne;
- 4) badania lekarskie lub psychologiczne, o których mowa w art. 205 ust. 1 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- 5) zwrot kosztów przejazdu, o których mowa w art. 206 ust. 1, 3 i 4 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- 6) zwrot kosztów zakwaterowania, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- 7) bon na zasiedlenie;
- 8) bon na kształcenie ustawiczne;
- 9) sfinansowanie potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności lub kosztów uzyskania dokumentu potwierdzającego nabycie wiedzy i umiejętności.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukującej pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.

1. Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności:
 - miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika;
 - zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy;
 - zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy;
 - zwrot kosztów szkolenia pracownika;
 - zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy;
 - zwolnienie z wpłat na PFRON;
 - refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.

2. Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy
 - pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy);
 - możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż),
 - pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
3. Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą:
 - wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
 - dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego;
 - refundacja składek ZUS.

Rodzaj przyznanego wsparcia zależy jest od sprofilowanej pomocy podczas wizyty klienta u doradcy w Powiatowym Urzędzie Pracy.

3.2.3. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

PFRON, czyli **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**, to fundusz celowy, którego głównym celem jest wspieranie aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w Polsce. Gromadzi on środki finansowe, głównie z obowiązkowych wpłat od przedsiębiorców, na finansowanie rehabilitacji, programów wsparcia i tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Główne zadania PFRON:

- **Finansowanie rehabilitacji:** Dotacje na programy rehabilitacyjne i dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
- **Wsparcie zatrudnienia:** Refundacja części kosztów wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami oraz dofinansowanie składek na ubezpieczenie społeczne.
- **Wspieranie przedsiębiorczości:** Dotacje dla osób z niepełnosprawnościami na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej.
- **Redukcja barier:** Finansowanie działań mających na celu ograniczenie barier w życiu codziennym, w nauce i pracy.

- **Współpraca z organizacjami:** Organizowanie konkursów i udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych.

3.2.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) realizuje zadania wynikające głównie z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, które finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), tj.:

- 1) Bariery w komunikowaniu się są to ograniczenia utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.
- 2) Bariery techniczne są to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej usprawnienie.
- 3) Bariery architektoniczne są to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, który ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Tabela 4. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2020-2024 wg rodzaju barier

Rodzaj bariery	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	10	103.661,00 zł	21	214.338,00 zł	21	161.350,00 zł	5	272.309,90 zł	37	596.229,70 zł
Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się	6	24.442,00 zł	26	69.070,00 zł	17	54.498,00 zł	25	89.474,64 zł	20	78.660,90 zł
Dofinansowanie do likwidacji barier technicznych	21	73.433,00 zł	13	51.575,00 zł	17	65.381,00 zł	14	69.027,50 zł	23	106.443,71 zł
RAZEM	37	201.536,00 zł	60	334.983,00 zł	55	281.229,00 zł	58	430.812,04 zł	80	781.334,31 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu powiatu w latach 2020 – 2024

- 4) Dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami. Zadania te wynikają z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i finansowane są ze środków PFRON. Jest to zorganizowana forma

aktywnej rehabilitacji połączona z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu, który trwa 14 dni.

Tabela 5. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, liczba osób, którym przyznano dofinansowanie (wraz z opiekunami) w latach 2020 - 2024

Lata	Liczba osób ubiegających się	Liczba osób – przyznane dofinansowanie	Stopień zaspokojenia potrzeb - %
2020	178	74	42
2021	115	63	54
2022	214	86	40
2023	212	159	75
2024	232	167	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu powiatu w latach 2020 - 2024

- 5) Dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami. Sprzęt rehabilitacyjny jest to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych w warunkach domowych mających za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Jednak taki sprzęt musi być zalecony przez lekarza specjalistę, ponieważ nie przy każdej jednostce chorobowej może być zastosowany dany sprzęt rehabilitacyjny.
- 6) Dofinansowania zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dla osób z niepełnosprawnościami. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w przypadku posiadania zlecenia na zaopatrzenie wyroby medyczne i środki pomocnicze z NFZ można zakupić przed uzyskaniem dofinansowania. Przedmioty ortopedyczne są to przedmioty niezbędne do samodzielnego i prawidłowego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, tj.: protezy, ortezy, kołnierze, obuwie ortopedyczne, kule, laski, balkoniki, wózki inwalidzkie, foteliki do siedzenia dla dzieci, pełzaki, pionizator i inne. Środki pomocnicze są to przedmioty ułatwiające lub wspomagające funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej, tj.: soczewki, szkła okularowe, pomoce optyczne, protezy oka, aparaty słuchowe, systemy FM, cewniki, pieluchomajtki, krtań elektryczna, protezy powietrzne, protezy piersi,

poduszki i materace przeciwoślężynowe i inne. Pełny wykaz przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych zawarty jest w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Tabela 6. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2020 - 2024 – na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Lata	Przyznane dofinansowanie			
	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		Sprzęt rehabilitacyjny	
	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
2020	189	265.590,00 zł	6	12.971,00 zł
2021	147	194.738,00 zł	18	60.481,00 zł
2022	174	448.605,00 zł	19	66.912,00 zł
2023	245	602.706,14 zł	32	106.073,79 zł
2024	230	497.273,99 zł	37	88.777,05 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu powiatu w latach 2020 - 2024

- 7) Dofinansowanie uczestnictwa w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce. W powiecie plockim podejmowanych jest wiele działań mających na celu integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami. Organizowane są różnorodne formy wspólnego spędzania czasu, takie jak wyjazdy integracyjne, rajdy i wycieczki, które sprzyjają zarówno rekreacji, jak i budowaniu więzi międzyludzkich. Osoby z niepełnosprawnościami aktywnie uczestniczą w zawodach sportowych, festiwalach oraz wydarzeniach kulturalnych, w tym w festiwalach twórczości artystycznej, które pozwalają im rozwijać pasje i prezentować własne talenty. Ważnym elementem życia społecznego są również pikniki rekreacyjne i spotkania integracyjne dla rodzin, które wzmacniają relacje i poczucie wspólnoty. Powiat wspiera również działalność organizacji pozarządowych stowarzyszeń, fundacji i klubów sportowych poprzez dofinansowanie projektów skierowanych do osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo realizowane są szkolenia i warsztaty rozwijające zainteresowania kulturalne i sportowe, umożliwiające uczestnikom zdobywanie nowych umiejętności oraz aktywne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.

Tabela 7. Liczba przyznanych i wypłaconych dofinansowań w latach 2020-2024 – dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Zadania	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba	Kwota	Liczba	Kwota	Liczba	Kwota	Liczba	Kwota	Liczba	Kwota
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	6	31.260,00 zł	11	57.124,40 zł	13	88.586,38 zł	14	62.515,67 zł	12	93.245,81 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu powiatu w latach 2020 - 2024

Program „Aktywny Samorząd”

Od 2012 roku powiat płocki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku realizuje program „Aktywny samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach programu:

1. **Moduł I** – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową,
2. **Moduł II** – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym:
 - a) opłata za naukę (czesne),
 - b) dodatek na pokrycie kosztów kształcenia.

Tabela 8. Liczba dofinansowań w ramach programu „Aktywny Samorząd”

	2020		2024	
	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób
Aktywny Samorząd				
Moduł I	51.676,00 zł	8	223.322,53 zł	31
Moduł II	109.471,00 zł	32	100.868,10 zł	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu powiatu w latach 2020 - 2024

Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” oraz „Dostępne mieszkanie”

Od 2022 r. powiat płocki za pośrednictwem PCPR w Płocku realizuje program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność - Mieszkanie dla Absolwenta”, „Samodzielność – Aktywność – Mobilność - Dostępne Mieszkanie”. Celem Programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. W 2024 roku w ramach programu „Samodzielność – Aktywność- Mobilność- Mieszkanie dla Absolwenta” nie wpłynął

żaden wniosek. Powiat płocki na realizację Programu w latach 2022 – 2026 dysponował środkami finansowymi z PFRON w łącznej wysokości 72.361,00 zł, kwota wydatkowana 0,00 zł. W 2024 roku w ramach programu „Samodzielność - Aktywność – Mobilność - Dostępne Mieszkanie” nie wpłynął żaden wniosek. Powiat płocki w 2024 roku na realizację programu w latach 2022–2026 dysponował środkami finansowymi z PFRON w łącznej wysokości 96.134,00 zł, kwota wydatkowana 0,00 zł.

3.2.5. Program „Wyrównywanie różnic między regionami III”

W powiecie płockim w okresie 2021-2023 realizowany był „Program wyrównywania różnic między regionami”. Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie, a działania podjęte w ramach realizacji programu zgodne są z priorytetowymi kierunkami interwencji, takimi jak: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych czy zwiększenie aktywności zawodowej. Realizację tego programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Realizacja „Programu wyrównywania różnic między regionami” w powiecie płockim w latach 2021-2023

Rok	Podmiot na rzecz, którego zostało przyznane dofinansowanie z PFRON	Cel dofinansowania	Kwota dofinansowania	Ogółem
2021	Brak wniosków	-	-	-
2022	DPS w Zakrzewie dla WTZ w Zakrzewie	Zakup mikrobusu	120.000,00	120.000,00
2023	DPS im. J.Kuronia w Wyszogrodzie	Zakup mikrobusu	135.000,00	870.000,00
	DPS w Koszelewie	Zakup mikrobusu	135.000,00	
	Zespół szkół Specjalnych w Gościcach	Zakup autobusu	330.000,00	
	Fundacja Panaceum	Zakup mikrobusu	135.000,00	
	Miasto i Gmina Gąbin	Zakup mikrobusu	135.000,00	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku

Możliwość wykorzystania funduszy europejskich oraz otwartość na wszelkie zmiany usprawniające działalność instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, a także znajomość najistotniejszych problemów społecznych występujących w powiecie dają ogromną nadzieję na skuteczną pomoc w sektorze społecznym.

3.2.6. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej powiatu plockiego

Realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz pomocy środowiskowej w powiecie plockim zajmują się ośrodki pomocy społecznej:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drobinie;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszogrodzie;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąbinie;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzanowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bulkowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małej Wsi;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach;
- Centrum Usług Społecznych w Słupnie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Białej;
- Centrum Usług Społecznych w Staroźrebach.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez gminy i miasta podzielone są na zadania własne (fakultatywne i obligatoryjne) oraz z zakresu administracji rządowej. Z uwagi na obszar terytorialny, ośrodki pomocy społecznej mają możliwość wnikliwej oceny problemów występujących w środowisku i określenia potrzeb w zakresie minimalizowania i zapobiegania dysfunkcjom społecznym.

Do zadań ośrodków należy, m. in.:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowa niezbędnej struktury organizacyjnej;

- analizowanie i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- wspomaganie osób i rodzin w osiąganiu aktywności społecznej i możliwie pełnej samodzielności ekonomicznej;
- prowadzenie pracy socjalnej rozumianej jako działalność fachową skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.

Pomoc społeczna polega na przyznawaniu świadczeń wynikających z ustawy, zaś udzielane wsparcie ma charakter pieniężny i niepieniężny. Większość świadczeń pieniężnych przysługuje osobom, których dochody nie przekraczają ustalonego kryterium dochodowego. Ośrodki pomocy społecznej udzielają, m. in. następujących świadczeń pieniężnych dla osób niepełnosprawnych:

- zasiłek stały - przysługuje osobie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z racji niepełnosprawności;
- zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na niepełnosprawność;
- zasiłek celowy - wypłacany jest w celu zaspokojenia niezbędnej (konkretnej) potrzeby bytowej;
- świadczenie na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu „posiłek w szkole i domu”.

Świadczenia niepieniężne realizowane dla osób niepełnosprawnych:

- usługi opiekuńcze - specjalistyczne usługi opiekuńcze;
- asystencja osoby z niepełnosprawnością;
- opieka wytechnieniowa.

3.2.7. Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ)

Ważną rolę w rehabilitacji społeczno – zawodowej osób z niepełnosprawnościami pełnią warsztaty terapii zajęciowej (dalej WTZ). WTZ oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. WTZ przeznaczone są dla osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, które

wyduje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. WTZ realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do:

- a) ogólnego usprawnienia;
- b) rozwijania umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- c) przygotowania do życia w środowisku społecznym (m.in. poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej i fizycznej);
- d) rozwijania psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy;
- e) rozwijania podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy albo szkolenia zawodowego.

Zasadniczą formą terapii jest terapia zajęciowa, prowadzona zgodnie z Indywidualnym Programem Rehabilitacji stworzonym dla każdego uczestnika terapii na dany rok. Poza nią WTZ wykorzystują najczęściej zajęcia ruchowe, ogólnousprawniające komunikację społeczną i terapię psychologiczną.

Na terenie powiatu plockiego w analizowanym okresie funkcjonowało 6 WTZ:

- 1) WTZ w Nowym Miszewie prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie, który swoją działalność rozpoczął 1 września 1995 roku, w zajęciach uczestniczy 50 osób niepełnosprawnych;
- 2) WTZ w Zakrzewie prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie, który swoją działalność rozpoczął 1 września 1995 roku, w zajęciach uczestniczy 45 osób niepełnosprawnych;
- 3) WTZ w Mirosławiu prowadzony przez Spółdzielnię Socjalną Osób Prawnych „Centrum Usług Środowiskowych”, który swoją działalność rozpoczął 1 marca 2014 roku, w zajęciach uczestniczy 30 osób niepełnosprawnych;
- 4) WTZ w Koszelewie prowadzony przez Fundację Panaceum, który swoją działalność rozpoczął 1 kwietnia 2014 roku, w zajęciach uczestniczy 45 osób niepełnosprawnych;
- 5) WTZ w Męczeninie prowadzony przez Stowarzyszenie Akademia Praktyki i Innowacji, który swoją działalność 1 marca 2016 roku, w zajęciach uczestniczy 50 osób niepełnosprawnych;
- 6) WTZ w Machcinie prowadzony przez Fundację Panaceum, który swoją działalność rozpoczął 1 lutego 2017 roku, w zajęciach uczestniczy 60 osób niepełnosprawnych.

Uczestnikami warsztatów funkcjonujących na terenie powiatu plockiego jest na dzień 31 grudnia 2023 r. 280 osób niepełnosprawnych. Natomiast od 01.03.2025 r. na terenie powiatu plockiego został otworzony WTZ w Sendeniu Małym prowadzony przez Mazowiecką Fundację Wspierania Przedsiębiorczości im. Mariusz Bieńka w Wyszogrodzie, przeznaczony dla 20 uczestników.

Tabela 10. Wysokość środków PFRON przeznaczonych na pokrycie kosztów działalności WTZ w latach 2020 – 2024

Lata	Warsztaty Terapii Zajęciowej						Razem
	Nowe Miszewo	Zakrzewo	Mirosław	Koszelew	Męczenino	Machcino	
2020	1.024.797,30 zł	922.313,89 zł	614.880,00 zł	819.737,03 zł	1.024.800,00 zł	921.860,15 zł	5.328.388,37 zł
2021	1.084.490,95 zł	976.318,67 zł	650.880,00 zł	976.320,00 zł	1.084.800,00 zł	1.301.760,00 zł	6.074.569,62 zł
2022	1.294.794,90 zł	1.165.319,80 zł	776.880,00 zł	1.165.320,00 zł	1.294.800,00 zł	1.553.760,00 zł	7.250.874,70 zł
2023	1.474.400,00 zł	1.327.319,40 zł	884.880,00 zł	1.327.320,00 zł	1.474.800,00 zł	1.769.760,00 zł	8.258.479,40 zł
2024	1.871.983,27 zł	1.684.662,25 zł	1.123.200,00 zł	1.684.800,00 zł	1.872.000,00 zł	2.246.400,00 zł	10.483.045,52 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji podanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej

3.2.8. Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej (DPS) przeznaczone są dla osób potrzebujących całodobowej opieki i względem których nie ma możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę. DPS świadczą całodobową opiekę poprzez zaspokojenie mieszkańcom potrzeb bytowych, edukacyjnych, wspomagających i społecznych na poziomie obowiązującego standardu. Mieszkańcy domów mają zapewnioną obsługę medyczną, korzystają z usług rehabilitacyjnych na miejscu. W domach prowadzona jest terapia zajęciowa dostosowana do możliwości psychofizycznych mieszkańców oraz do ich zainteresowań. Organizowanych jest szereg imprez kulturalnych, turystycznych i współzawodnictwa rehabilitacyjno – sportowego. Każdy DPS zatrudnia, zgodnie ze standardami, opiekunów oraz terapeutów, w tym zajęciowych. W każdym domu znajduje się plan pracy imprez integracyjnych i okolicznościowych, dzięki któremu mieszkańcy mają odpowiednio

zorganizowany czas wolny. Domy pomocy społecznej są formą opieki instytucjonalnej, w których przebywają osoby nie mogące żyć samodzielnie ze względu na stan zdrowia, trudną sytuację rodzinną, pewne uwarunkowania społeczne i finansowe.

Na terenie powiatu plockiego funkcjonuje 6 domów pomocy społecznej, tj.:

1. Dom Pomocy Społecznej im. Błogosławionego Arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Brwilnie, przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dysponujący 140 miejscami;
2. Dom Pomocy Społecznej w Goślicach, przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dysponujący 128 miejscami;
3. Dom Pomocy Społecznej w Koszelewie, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekłe somatycznie chorych, dysponujący 100 miejscami;
4. Dom Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie, przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dysponujący 186 miejscami;
5. Dom Pomocy Społecznej im Jacka Kuronia w Wyszogrodzie przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych, dysponujący 34 miejscami;
6. Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie, przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych, dysponujący 84 miejscami.

Tabela 11. Liczba mieszkańców umieszczonych w domach pomocy społecznej powiatu plockiego w latach 2020-2024

Nazwa domu pomocy społecznej	Liczba mieszkańców				
	2020	2021	2022	2023	2024
	Stan mieszkań- ców na dzień 31.12.2020 r.	Stan mieszkań- ców na dzień 31.12.2021 r.	Stan mieszkań- ców na dzień 31.12.2022 r.	Stan mieszkań- ców na dzień 31.12.2023 r.	Stan mieszkań- ców na dzień 31.12.2024 r.
DPS w Brwilnie	140	141	136	143	142
DPS w Goślicach	131	124	129	128	128
DPS w Koszelewie	100	93	101	104	103
DPS w Nowym Miszewie	186	185	185	187	187
DPS w Wyszogrodzie	34	28	33	34	33

DPS w Zakrzewie	87	83	82	82	85
------------------------	----	----	----	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu powiatu w latach 2020 - 2024

3.2.9. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) w strukturach PCPR w Płocku działa od 1 stycznia 2024 r. Jego zadaniem jest podejmowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych w sytuacji nagłego bądź przewlekłego kryzysu, zmierzających do rozwiązania lub poprawy sytuacji Klienta. Celem OIK jest przywrócenie równowagi psychicznej i zdolności radzenia sobie z problemem.

Główne założenia:

- **natychmiastowość** - celem jest szybka reakcja i udzielenie wsparcia w sytuacji zagrożenia;
- **kompleksowość** - pomoc dotyczy różnych sfer życia – psychicznej, socjalnej, prawnej;
- **dostępność** - pomoc jest bezpłatna i nie wymaga skierowań, co ułatwia dostęp do wsparcia.

OIK świadczy bezpłatną pomoc osobom i dzieciom dotkniętym:

- przemocą domową;
- kryzysem małżeńskim/konfliktem rodzinnym;
- traumatycznym wydarzeniem życiowym;
- trudnościami wychowawczymi;
- kryzysem wywołanym ubóstwem, przewlekłą chorobą, bezrobociem, nałogami, itp.;
- utratą, żałobą, osieroceniem.

OIK świadczy bezpłatne usługi specjalistyczne:

- **poradnictwo psychologiczne** - obejmuje udzielanie specjalistycznego poradnictwa w zakresie problemów dotyczących regulacji emocji poprzez doraźną bądź systematyczną pomoc psychologiczną i psychoedukację;
- **poradnictwo prawne** - obejmuje udzielanie specjalistycznego poradnictwa w zakresie obowiązujących przepisów prawa poprzez wsparcie informacyjne oraz pomoc w sporządzaniu pism procesowych i innych pism urzędowych;
- **poradnictwo rodzinne** - obejmuje udzielanie specjalistycznego poradnictwa w zakresie problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny poprzez wsparcie informacyjne oraz profilaktykę i edukację w celu podniesienia kompetencji wychowawczych;

- **poradnictwo socjalne** - obejmuje udzielanie informacji w zakresie przysługujących świadczeń socjalnych i organizacji życia codziennego, a także wsparcie w załatwieniu spraw formalnych;
- **interwencję kryzysową** - obejmuje udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej, a w razie wystąpienia takiej potrzeby, także poradnictwa socjalnego, prawnego i rodzinnego oraz schronienia do 3 miesięcy w uzasadnionych sytuacjach;
- **edukację i profilaktykę** - obejmuje działania edukacyjne i profilaktyczne realizowane poza siedzibą Ośrodka (w terenie) lub w jego siedzibie zgodnie z ofertą.

OIK współdziała, m.in z:

- zakładami usług leczniczych;
- jednostkami pomocy społecznej;
- placówkami oświatowymi;
- Policją.

3.2.10. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) w Wyszogrodzie jest ośrodkiem dziennego wsparcia Typu B–dla 30 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeśli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Dom funkcjonuje w godz: 7:30-15:30 w dni powszednie od poniedziałku do piątku. Placówka świadczy usługi osobom wymagających wsparcia w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych i postępowania rehabilitacyjnego zmierzającego do osiągnięcia przez nie poprawy funkcjonowania w życiu codziennym.

Cele działalności ŚDS w Wyszogrodzie:

- stworzenie systemu oparcia społecznego, dla osób posiadających decyzje kierujące do ŚDS, poprzez świadczenie usług dziennych w zakresie integracji, aktywizacji oraz wsparcia terapeutycznego, ukierunkowanych na naukę, podtrzymywanie i rozwijanie różnorodnych umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Oparcie dotyczy również partnerskiej rady i pomocy w sprawach związanych ze współżyciem społecznym, gospodarowaniem budżetem, załatwianiem spraw poza domem, wykonywaniem różnych zajęć i prac, aktywnym spędzaniem wolnego czasu, motywowaniem do pracy, utrzymywanie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi;

- zapewnienie wsparcia osobom, które z powodu niepełnosprawności intelektualnej mają trudności w życiu codziennym, w tym, w kształtowaniu prawidłowych stosunków z otoczeniem w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz zaspokajania potrzeb bytowych, których samodzielnie nie są w stanie przezwyciężyć wykorzystując posiadane uprawnienia, środki i możliwości;
- tworzenie warunków umożliwiających większy dostęp do szeroko pojmowanych świadczeń rehabilitacji społecznej, socjoterapii, psychoterapii i oddziaływań usprawniających;
- stwarzanie warunków dla zaspokajania potrzeb rekreacyjno – kulturalnych, samorealizacji, wzbudzania i rozwijania zainteresowań;
- aktywne wspieranie rodzin osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie psychologiczne, edukowanie, możliwość współuczestniczenia w realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco - aktywizującego poszczególnych Uczestników.

Stała współpraca z rodziną/opiekunami Uczestników;

- kształtowanie u Uczestników zachowań prozdrowotnych oraz umiejętności radzenia sobie z trudnościami wynikającymi z niepełnosprawności i chorób współistniejących.
- praca nad poprawą funkcjonowania w codziennym życiu w miejscu zamieszkania poprzez rozwijanie kontaktów społecznych i integrowanie Uczestników z ich środowiskiem lokalnym, w tym rodzinnym;
- motywowanie do celowej aktywności , w tym do aktywności zawodowej;
- kształtowanie wśród Uczestników domu właściwych postaw społecznych, nauka pełnienia różnorodnych ról społecznych - członka rodziny, klienta, sąsiada, pacjenta, pracownika, turysty, petenta itp.;
- zapewnienie Uczestnikom niezbędnej opieki, godnego traktowania, spokoju, poczucia bezpieczeństwa;
- kształtowanie właściwych postaw społecznych, nauka tolerancji wobec odmiennych zachowań osób z różnorodnymi niepełnosprawnościami w tym intelektualnymi;
- zwiększanie poczucia własnej wartości oraz pewności siebie w kontaktach interpersonalnych;
- motywowanie do życia w trzeźwości Uczestników z problemem alkoholowym;
- motywowanie do leczenia - wytwarzanie nawyku systematycznego przyjmowania leków, praca nad świadomością choroby i jej konsekwencjami;

- poprawa ogólnego stanu zdrowia i wydolności fizycznej Uczestników;
- profilaktyka zdrowia psychicznego i somatycznego.

Wyznaczone cele realizowane są poprzez świadczenie usług w ramach indywidualnych oraz zespołowych treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu oraz podtrzymywaniu umiejętności niezbędnych do prawidłowego i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym dającego zadowolenie z życia, z zachowaniem związków rodzinnych oraz poczucia bliskich więzi z ludźmi oraz środowiskiem lokalnym, w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji.

Dom świadczy usługi obejmujące w szczególności:

- trening funkcjonowania w życiu codziennym;
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów;
- trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się;
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, rozwijania pasji i zainteresowań w tym trening aktywności twórczej;
- poradnictwo psychologiczne;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych;
- niezbędną opiekę dla Uczestników;
- terapię ruchową;
- terapię zajęciową;
- codzienny gorący posiłek przygotowywany w ramach treningu kulinarnego;
- trening przygotowujący osoby niepełnosprawne do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub do podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy;
- transport – dowożenie na zajęcia z miejsca zamieszkania i odwożenie po zajęciach.

Zakres świadczonych w ŚDS usług, a także stosowane metody, formy i techniki oddziaływań terapeutycznych dostosowane są do indywidualnych potrzeb, oczekiwań i możliwości poszczególnych Uczestników.

3.2.11. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku swym zasięgiem obejmuje przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe z terenu powiatu płockiego. Poradnia

merytorycznie podlega Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu w Płocku.

Celem poradni jest udzielanie dzieciom (od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci, i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Zadaniem poradni jest jak najwcześniejsze diagnozowanie zaburzeń rozwojowych i niepełnosprawności dzieci i młodzieży, określenie czynników stymulujących rozwój i potrzeb edukacyjnych dzieci i wskazanie sposobów ich zaspokajania, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Udzielana pomoc jest nieodpłatna, a korzystanie z poradni dobrowolne.

Zadania poradni są realizowane w szczególności w formie:

- porad i konsultacji;
- działalności terapeutycznej;
- działalności doradczej;
- działalności profilaktycznej i edukacyjnej;
- działalności konsultacyjnej i mediacji;
- orzekania m.in. o potrzebie: kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania czy zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.

Poszczególne zadania poradnia realizuje przez:

- diagnozę psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną;
- terapię: psychologiczną, pedagogiczną, integracji sensorycznej, metodą Warnkego, socjologiczną i logopedyczną;
- działalność profilaktyczną, tj.: profilaktyka uzależnień czy wczesne wykrywanie trudności szkolnych;
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, prelekcje dla rodziców i nauczycieli;
- konsultacje dla dzieci, rodziców i nauczycieli z zakresu doradztwa zawodowego;
- wydawanie orzeczeń kwalifikacyjnych do odpowiednich form kształcenia;

- diagnozy i poradnictwo w obszarze opieki nad dzieckiem upośledzonym umysłowo;
- wspieranie rozwoju dzieci szczególnie uzdolnionych.

Tabela 12. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Płocku w latach 2020 - 2024

Rodzaj działalności	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba badań psychologicznych	774	668	952	1344	912
Liczba badań pedagogicznych	708	695	770	1316	966
Liczba badań logopedycznych	728	370	511	824	713
Liczba badań metoda Warnkego	11	6	6	13	7
Liczba diagnoz integracji sensorycznej	99	87	68	117	117
Razem	2281	1790	2307	3614	2741

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku

Tabela 13. Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży w latach 2021-2023

Formy pomocy		2020	2021	2022	2023	2024
FORMY POMOCY POŚREDNIEJ						
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dziecko lub uczeń	Z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim	70	70	85	83	52
	Z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym	19	15	16	9	9
	Z niepełnosprawnością umysłową w stopniu znacznym			2	1	
	Z niepełnosprawnością ruchową w tym afazją	18	19	27	39	23
	Z niepełnosprawnością sprzężoną	21	20	31	31	49
	Z autyzmem, w tym zespołem Aspergera	13	33	63	100	118
	Słabosłyszące	1	-	4	3	7
	Niesłyszące		-	-	1	2
	Niewidzące		4	-	-	-

	Słabowidzące		-	5	7	-
	Brak kształcenia specjalnego	4	4	8	12	9
	Niedostosowane społecznie	-	-	-	-	-
	Zagrożone niedostosowaniem społecznym	10	12	22	12	11
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania		23	30	47	52	44
Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych		8	7	17	3	3
Razem		257	214	327	353	332
Opinie	Wczesnego wspomaganie rozwoju	46	65	115	121	114
	Zindywidualizowana ścieżka kształcenia	38	37	33	87	105
	Dostosowanie wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	105	152	128	355	231
	O specyficznych trudnościach w uczeniu się	133	134	172	171	118
	Objęcie dziecka opieką psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce	154	70	150	99	53
	Odroczenie spełnienia obowiązku szkolnego	23	13	24	22	33
	Zwolnienie z nauki drugiego języka	2	2	3	3	2
	Wcześniejsze przyjęcie do szkoły podstawowej	0	0	2	0	0
	Pierwszeństwo do przyjęcia do szkoły ponadpodstawowej	0	0	3	0	1
	Zezwolenie na indywidualny tok nauki	1	0	1	0	0
	Diagnoza integracji sensorycznej		87	68	117	117
	Ocena rozwoju psychoruchowego	137	226	23	126	118
	Doradztwo zawodowe			2	4	
	Inne			0	88	120
Razem		639	786	724	1193	898
FORMY POMOCY BEZPOŚREDNIEJ						
Działalność terapeutyczna, doradcza i edukacyjna	Terapia logopedyczna	89	84	52	28	26
	Terapia psychologiczna	30	16	10	4	1
	Terapia pedagogiczna	18	10	6	5	6
	Terapia integracji sensorycznej	36	25	25	12	10
	Terapia metodą Warnkego	8	4	9	4	6
	Terapia SAT	3	3	3	4	6
	Trening umiejętności społecznych	29	11	11	-	45
	Konsultacje udzielane dzieciom/uczniom	-	9	18	7	-
	Konsultacje udzielane rodzicom	-	6	11	13	-
	Konsultacje udzielane nauczycielom	-	-	10	6	-

Razem	213	168	155	83	100
-------	-----	-----	-----	----	-----

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płocku

3.2.12. Zespół Szkół Specjalnych w Goślicach

Zespół Szkół Specjalnych (ZSS) w Goślicach jest placówką oświatową prowadzoną przez Powiat Płocki. Oferta dydaktyczna szkoły skierowana jest do uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, a także do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz ze spektrum autyzmu. Strukturę organizacyjną ZSS tworzą:

- oddział przedszkolny;
- szkoła podstawowa;
- szkoła przysposabiająca do pracy;
- wczesne wspomaganie rozwoju dzieci (WWRD).

Placówka zapewnia uczniom opiekę pedagogiczną i psychologiczną, organizuje zajęcia rewalidacyjne, terapeutyczne oraz wspiera rozwój społeczny i emocjonalny. ZSS w Goślicach współpracuje z rodzicami, specjalistami oraz lokalnymi instytucjami, a także aktywnie uczestniczy w inicjatywach integracyjnych i kulturalnych w środowisku lokalnym.

Charakterystyka poszczególnych form kształcenia:

Szkoła Podstawowa Specjalna

Szkoła podstawowa specjalna kształci uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, a także z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz autyzmem. Nauka trwa 8 lat. Szkoła realizuje również zajęcia dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim – do 25 roku życia. Zajęcia edukacyjne odbywają się w formie zespołowej lub indywidualnej, zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego.

Zajęcia Rewalidacyjno-Wychowawcze

Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze są przeznaczone dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim – od roku, w którym kończą 3 lata, do końca roku szkolnego, w którym kończą 25 lat.

Szkoła Przysposabiająca do Pracy

Nauka w szkole przysposabiającej do pracy trwa 3 lata i ma na celu przygotowanie młodzieży do pracy oraz samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu. Uczniowie to osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz ze spektrum autyzmu. Kształcenie uzupełniają praktyki wspomagane oraz organizowane w instytucjach takich jak Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej w Stanisławowie czy DPS w Goślicach. Uczniowie uczestniczą również w wyjazdach studyjnych do zakładów pracy, co sprzyja poznawaniu rynku pracy i określaniu własnych predyspozycji zawodowych.

Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dzieci

Wielospecjalistyczne działania terapeutyczne dla dzieci, które posiadają opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju. Zajęcia organizowane były zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznych i obejmowały m.in.:

- terapię integracji sensorycznej (SI);
- terapię integracji bilateralnej (BI);
- terapię w Sali Doświadczenia Świata;
- terapię pedagogiczną;
- terapię logopedyczną;
- terapię psychologiczną;
- rehabilitację ruchową;
- terapię ręki;
- terapię EEG Biofeedback;
- terapię słuchową metodą Tomatisa;
- trening umiejętności społecznych (TUS).

Placówka zapewnia uczniom opiekę pedagogiczną i psychologiczną, organizuje zajęcia rewalidacyjne, terapeutyczne oraz wspiera rozwój społeczny i emocjonalny. Uczniowie mają zapewniony transport do szkoły, obiady, opiekę świetlicową i pielęgniarską. ZSS w Goślicach współpracuje z rodzicami, specjalistami oraz lokalnymi instytucjami, a także aktywnie uczestniczy w inicjatywach integracyjnych i kulturalnych w środowisku lokalnym.

3.3. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu plockiego

Na terenie powiatu plockiego funkcjonują organizacje pozarządowe, których działalność obejmuje pomoc społeczną, w tym wsparcie osób niepełnosprawnych oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Organizacje te często zrzeszają osoby z niepełnosprawnościami oraz członków ich rodzin. Wśród nich są zarówno stowarzyszenia, jak i fundacje, tj. m.in.:

1. Stowarzyszenie Pomocowe „BLIŻEJ SIEBIE” z siedzibą w Zakrzewie;
2. Stowarzyszenie Na Rzecz Wspomagania Rozwoju Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Krok do Przodu” z siedzibą w Goślicach;
3. Stowarzyszenie „Nasz Drobin” w Drobinie;
4. Stowarzyszenie Akademii Praktyki i Innowacji z siedzibą w Męczeninie;
5. Płockie Stowarzyszenie „Amazonki” z siedzibą w Płocku;
6. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów z siedzibą w Warszawie Oddział Okręgowy w Płocku;
7. Fundacja „Praca dla Niewidomych” Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej dla Niewidomych w Stanisławowie;
8. Fundacja Panaceum z siedzibą w Płocku;
9. Mazowiecka Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości im. Mariusza Bieńka.

Część organizacji pozarządowych prowadzi działalność o charakterze cyklicznym, natomiast inne funkcjonują w sposób ciągły. Zróżnicowanie pomiędzy nimi widoczne jest również w liczbie członków oraz strukturze zatrudnienia.

Organizacjom pozarządowym mogą być powierzane zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz leczniczej.

Pełnią one istotną rolę w środowisku osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez:

- podejmowanie działań mających na celu zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych osób z niepełnosprawnościami, w tym integrację ze środowiskiem lokalnym, wspieranie rozwoju sprawności fizycznej i psychospołecznej, kształtowanie postaw tolerancji oraz likwidację barier świadomościowych;
- organizowanie wydarzeń i inicjatyw służących wzmacnianiu integracji osób z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną, promowaniu ich pozytywnego wizerunku oraz przeciwdziałaniu stereotypom i uprzedzeniom;

- wspieranie procesu integracji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami ze zdrowymi rówieśnikami poprzez aktywizację społeczną i fizyczną;
- tworzenie przestrzeni sprzyjającej integracji, relaksowi oraz rehabilitacji dla kobiet po przebytym leczeniu onkologicznym, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów emocjonalnych i zdrowotnych;
- budowanie i wzmacnianie relacji międzyludzkich wśród pracowników z niepełnosprawnościami poprzez organizację wydarzeń integracyjnych, sprzyjających wzajemnemu zrozumieniu i współpracy.

3.4. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych została aktualnie powołana przez Starostę Płockiego na podstawie Zarządzenia Nr 9/2025 z dnia 7 marca 2025 r.

Tryb powoływania oraz działania rady określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 62, poz. 560).

Zgodnie z przepisami, Powiatowa Społeczna Rada składa się z pięciu członków - przedstawicieli organizacji pozarządowych, fundacji oraz jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatu) działających na terenie powiatu płockiego. Kadencja Rady trwa cztery lata.

Podstawowym zadaniem Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm) jest w szczególności:

- integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych;
- realizacja praw osób niepełnosprawnych;
- opiniowanie projektów powiatowych programów na rzecz działania osób niepełnosprawnych;
- ocena realizacji programów;
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

4. Cele programu

Celami głównymi działań programu jest minimalizowanie skutków niepełnosprawności, zapewnienie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym.

Cele szczegółowe i kierunki działań.

Cel szczegółowy nr 1. Poprawa funkcjonowania systemu wsparcia osób niepełnosprawnych.

Ze względu na niski poziom świadomości społecznej, niedostosowanie usług do indywidualnych potrzeb, koniecznym jest poprawa funkcjonowania systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, ponieważ zapewnia im realne szanse na godne, niezależne i aktywne życie.

Działania:

- 1) Realizacja programów ze środków PFRON przez samorząd powiatowy;
- 2) Wspieranie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej;
- 3) Wspieranie funkcjonowania ośrodków wsparcia oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych;
- 4) Współpraca samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej;
- 5) Zlecanie zadań dotyczących osób niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym.

Efekty:

- 1) Pogłębienie wiedzy na temat niepełnosprawności i podejmowania działań zapobiegawczych;
- 2) Nabycie umiejętności ubiegania się o pomoc przez osoby niepełnosprawne do odpowiednich jednostek właściwych ze względu na kompetencje;
- 3) Wdrożenie osób niepełnosprawnych do czynnego życia;
- 4) Rozwijanie zaplecza pomocowego dla niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- 1) Liczba osób niepełnosprawnych, która nabyła umiejętności ubiegania się o pomoc;
- 2) Liczba osób, która została wdrożona do czynnego życia społecznego i kulturowego;
- 3) Liczba realizowanych programów, liczba osób korzystających z programów, liczba udzielonych dofinansowań.

Cel szczegółowy nr 2. Likwidacja barier urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych.

Wciąż istnieje wiele barier, które utrudniają osobom z niepełnosprawnościami codzienne funkcjonowanie.

Działania:

- 1) Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, placówkach edukacyjnych, zakładach opieki zdrowotnej, placówkach opiekuńczych;
- 2) Likwidacja barier transportowych;
- 3) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- 4) Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się, technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- 5) Udział jednostek powiatowych i gminnych w programie „Wyrównywanie różnic między regionami” oraz innych skierowanych do osób niepełnosprawnych.

Efekty:

- 1) Lepszy dostęp osób niepełnosprawnych do urzędów i instytucji użyteczności publicznej;
- 2) Uwzględnianie zasad projektowania bez barier w procesie planowania urbanistycznego;
- 3) Poprawa dostępu osób z niepełnosprawnościami do specjalistycznych usług i informacji w miejscu zamieszkania.

Wskaźniki:

- 1) Liczba udzielonych dofinansowań likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, źródło finansowania, kwoty;
- 2) Liczba jednostek wnioskujących o dofinansowanie, liczba udzielonych dofinansowań w ramach programu „Wyrównywanie różnic między regionami”.

Cel szczegółowy nr 3. Wspieranie aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczanie skutków ich bezrobocia.

Znaczna część osób niepełnosprawnych bezrobotnych posiada stosunkowo niski poziom wykształcenia, co ogranicza ich możliwości zatrudnienia. Najbardziej aktywną grupą poszukującą pracy są osoby z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności, co wiąże się z większą potrzebą wsparcia ekonomicznego. Osoby z niepełnosprawnościami

mają ograniczony dostęp do rynku pracy – brakuje ofert zatrudnienia, a wielu pracodawców niechętnie ich zatrudnia.

Działania:

- 1) Zaangażowanie powiatu w realizację programów ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami;
- 2) Wspieranie pracodawców w tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami poprzez dofinansowania;
- 3) Wdrażanie programów systemowych w celu zwiększenia kwalifikacji zawodowych beneficjentów z niepełnosprawnościami;
- 4) Udzielanie dofinansowania osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą;
- 5) Finansowanie kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy;
- 6) Prowadzenie i finansowanie szkoleń i przekwalifikowań stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 7) Udzielenie wsparcia zatrudnionym osobom niepełnosprawnym w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przebywającej w żłobku i przedszkolu) w ramach programu „Aktywny samorząd”;
- 8) Dopasowanie ofert pracy do możliwości zdrowotnych.

Efekty:

- 1) Zwiększanie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu zawodowym;
- 2) Zwiększenie liczby stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym samozatrudnienia;
- 3) Utrzymanie zatrudnienia i samozatrudnienia przez osoby niepełnosprawne;
- 4) Zwiększenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych;
- 5) Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do rynku pracy;
- 6) Podniesienie kwalifikacji osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- 1) Liczba stanowisk pracy dofinansowana ze środków PFRON;
- 2) Liczba przeprowadzonych szkoleń, kursów;
- 3) Liczba osób, którym udzielono dofinansowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej;
- 4) Liczba osób korzystających z praktyk, staży;
- 5) Liczba osób, którym udzielono dofinansowania w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Cel szczegółowy nr 4. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami lepszego dostępu do rehabilitacji medycznej oraz wsparcia terapeutycznego.

Osoby z grup ryzyka często nie są świadome, jak ważna jest wczesna diagnoza i rehabilitacja, a jednocześnie mają utrudniony dostęp do odpowiednich placówek medycznych.

Działania:

- 1) Wzmacnianie potencjału rehabilitacji medycznej poprzez wyposażenie placówek ochrony zdrowia w nowoczesny sprzęt rehabilitacyjny i aparaturę medyczną;
- 2) Zwiększanie dostępu do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych (zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, zakłady leczniczo-opiekuńcze, domy pomocy społecznej, ośrodek pobytu dziennego, itp.);
- 3) Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- 4) Świadczenie bezpłatnej pomocy przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach usług specjalistycznych.

Efekty:

- 1) Umożliwienie osobom niepełnosprawnym rozwoju psychofizycznego adekwatnego do ich możliwości;
- 2) Ograniczenie pogłębiania się niepełnosprawności i jej wtórnych skutków;
- 3) Zwiększenie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- 1) Liczba realizowanych programów, liczba osób korzystających z programów, liczba udzielonych dofinansowań, źródło finansowania, kwoty, szczegółowy opis działania;
- 2) Liczba osób, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON;
- 3) Liczba osób korzystających z DPS, ŚDS, WTZ.

Cel szczegółowy nr 5. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.

System edukacyjny zakłada równość szans dla wszystkich uczniów. Jednak nadal osoby niepełnosprawne borykają się z:

- ograniczoną dostępnością dostosowanej oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami,
- niskim wsparciem finansowym w formie stypendiów i zapomóg,

- brakiem elastyczności w systemie nauczania wobec indywidualnych potrzeb uczniów,
- trudnościami w zapewnieniu odpowiedniego wsparcia rozwojowego w szkołach integracyjnych,
- niedoboru specjalistów i odpowiednio przygotowanej kadry nauczycielskiej.

Działania:

- 1) Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych, celem poprawy sytuacji na rynku pracy;
- 2) Orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego, i indywidualnego oraz wczesnego wspomagania rozwoju dziecka opartego na potencjale dziecka niepełnosprawnego;
- 3) Szkolenie kadr zajmujących się edukacją osób niepełnosprawnych;
- 4) Upowszechnianie informacji na temat szkół dla osób niepełnosprawnych;
- 5) Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju szkolnictwa specjalnego;
- 6) Pomoc psychologiczna skierowana do rodzin osób niepełnosprawnych;
- 7) Podnoszenie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Efekty:

- 1) Podniesienie poziomu wykształcenia dzieci, młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.
- 2) Rozszerzenie oferty kształcenia osób niepełnosprawnych.
- 3) Stworzenie możliwości wyboru kierunku kształcenia, a co za tym idzie realizacji życiowych planów i marzeń osób niepełnosprawnych,
- 4) Wzrost kwalifikacji.

Wskaźniki:

- 1) Liczba działań mających na celu zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży w dostępie do studiów wyższych;
- 2) Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin;
- 3) Zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnościami do nauki w szkołach wspólnie ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;
- 4) Tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie;
- 5) Wsparcie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością.

5. Monitoring i Ewaluacja

Program ma charakter otwarty i perspektywiczny, wytycza w sposób ogólny kierunki realizacji zdefiniowanych celów.

Program poddany będzie monitorowaniu, polegającemu na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowym i jakościowym informacji w aspekcie finansowym i rzeczowym. Monitorowanie ma na celu zapewnienie prawidłowości realizacji programu, bieżące wykrywanie nieprawidłowości oraz ich korygowanie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu informacji dotyczących wykonanych zadań określonych w programie od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu, tj. PCPR w Płocku. Monitoring powinien umożliwić odpowiedzi na pytania o skuteczność, efektywność i poziom realizacji programu.

Ewaluacja programu to ocena jakości realizacji programu (jego faktycznych efektów) w stosunku do założeń. Odnosi się to do efektów długoterminowych, zawartych w celach programu. Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Zadanie monitorowania programu oraz jego ewaluacji realizowane będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku. PCPR będzie dokonywał oceny stopnia realizacji zadań i zakładanych celów Programu. Program będzie nowelizowany lub uzupełniany na bieżące potrzeby realizatorów.